

Erfbelastingaspecten voor personen met partner en zonder kinderen

Laten we eens naar een situatie kijken waarin iemand wel een partner heeft, maar geen eigen kinderen. In dit informatiebulletin ga ik uitleggen waarom het belangrijk is om nu actie te ondernemen met betrekking tot erfbelasting, in plaats van te wachten tot iemand overlijdt.

Wettelijk erfrecht - Erfenisregels zonder testament

Wanneer iemand overlijdt zonder dat deze een testament heeft opgesteld, bepaalt de wet wie de erfenis ontvangt. De wet verdeelt erfgenamen in vier groepen. In groep 1 vinden we de eigen kinderen en de partner van de overledene. Groep 2 omvat de ouders, broers en zussen. Groep 3 betreft de grootouders, en groep 4 de overgrootouders. Als er erfgenamen zijn in een bepaalde groep, beginnend bij groep 1, erven de volgende groepen niets. Het is belangrijk op te merken dat kleinkinderen en neven en nichten niet automatisch in aanmerking komen, tenzij hun eigen ouders al zijn overleden. In dat geval nemen zij de plaats in van hun ouders, iets wat "plaatsvervulling" wordt genoemd.

Testamenteir erfrecht - Erfenisregels met testament

Als u wilt dat uw erfenis anders wordt verdeeld dan volgens de regels van het wettelijk erfrecht, dan zult u een testament moeten laten opstellen. In dat geval bepaalt u zelf, uiteraard binnen de grenzen van de wet, wie wel en wie niet iets van u erft.

Vermogensverschuiving

Als iemand een partner heeft en kinderloos overlijdt en geen testamentaire maatregelen heeft genomen dan gaat diens helft van het totale vermogen naar de langstlevende partner. Komt de langstlevende partner te overlijden dan zijn de erfgenamen in eerste instantie de broers en zussen van de langstlevende partner en in tweede instantie de neven en nichten van de langstlevende partner.

In deze casus doet de bijzondere situatie zich voor dat het vermogen van de eerst overledene naar de langstlevende partner gaat, ofwel de helft van het vermogen gaat van de ene familie naar de andere familie. De familie van de eerst overledene vist daarmee achter het net. Als dat de bedoeling is dan hoeft men geen testamentaire voorzieningen te treffen. Als dat echter niet de bedoeling is, dan moet een testament worden opgesteld met daarin bijvoorbeeld een tweetrapsmaking. In dat geval gaat het vermogen van de overleden partner in eerste instantie naar de langstlevende partner. Komt de langstlevende partner te overlijden dan kan de eerder geërfde helft van het vermogen, althans wat daarvan over is, teruggaan naar de familie van de eerst overledene. Erfgenamen kunnen in deze casus de broers en zussen van de eerst overleden partner zijn én ook de broers en zussen van de overleden langstlevende partner, mits dit in hun testamenten zo is geregeld.

Erfbelastingssituatie

Over een erfenis zal belasting moeten worden betaald. Een deel van de erfenis is vrijgesteld van belasting. Komt iemand te overlijden en de partner is erfgenaam dan heeft de langstlevende partner een hoge vrijstelling; komt de langstlevende partner te overlijden en is er gebruik gemaakt van een tweetrapsmaking dan erven op dat moment ook de broers en zussen van de eerst overledene, waarbij wordt gedaan alsof zijn rechtstreeks erven van de eerst overledene, dus lage vrijstelling en hoog tarief. In de onderstaande tabel staan de vrijstellingen voor 2023:

Erfgenaam	Vrijstelling 2023
Partner	€ 723.526
Broers, zussen, neven en nichten	€ 2.418

Over het resterende deel van de erfenis zal erfbelasting moeten worden betaald. De belastingtarieven van een belaste verkrijging (verkrijging minus vrijstelling) zijn als volgt:

Belaste bedragen	Percentage erfbelasting partner	Percentage erfbelasting broers, zussen, neven en nichten
Van 0 - € 138.641	10%	30%
Alles boven € 138.641	20%	40%

Om hoge erfbelasting bedragen te voorkomen, kunt u bijvoorbeeld in uw testament specifieke regelingen opnemen en overwegen om tijdens uw leven geld of bezittingen aan anderen te schenken. Dit voorkomt dat uw erfgenamen later meer erfbelasting betalen dan nodig is.

Testamentaire voorzieningen

Stel 1: iemand heeft 3 broers en zussen en 3 x 2 neven en nichten; er is een tweetrapsmaking opgenomen in het testament. Zonder testamentaire voorzieningen zijn bij overlijden van de langstlevende partner de 3 broers en zussen erfgenaam. In die casus is er een vrijstelling van 3 x € 2.418 is € 7.254. Stel dat die persoon in een testament een legaat toekent aan de neven en nichten van € 2.418 dan erven zij onbelast 6 x € 2.418 is € 14.508. Dit komt in mindering op wat de broers en zussen erven en bespaart dus minimaal 30% van € 14.508 is € 4.352. Het legaat vererft 'over de broers en zussen' rechtstreeks naar de neven en nichten.

Stel 2: de verwachte belaste verkrijging per broer of zus bedraagt € 148.641. Over de laatste € 10.000 wordt 40% erfbelasting betaald ofwel € 4.000 per persoon. Door de neven en nichten een legaat toe te kennen van € 7.418 p.p. betaalt elke neef of nicht weliswaar 30% van € 5.000 is € 1.500 maar deze transactie bespaart € 3.000 (3 x € 4.000 minus 6 x € 1.500).

Wanneer is schenken interessant

Als de vermoedelijke erfenis meer dan € 2.418 per erfgenaam bedraagt, is het interessant om een schenking te overwegen. Neven en nichten kunnen ook al alvast meedelen. Hier zit wel een maximum aan en alles onder deze grens wordt de schenkingsvrijstelling genoemd. De vrijstelling voor 2023 bedraagt € 2.418.

Stel 3: deze persoon schenkt in enig jaar € 2.418 aan 3 broers en zussen dan gaat er € 7.254 belastingvrij naar de toekomstige erfgenamen en dat bespaart op den duur minimaal 30% van € 7.254 erfbelasting ofwel € 2.176. Deze actie kan jaarlijks herhaald worden!

Stel 4: deze persoon schenkt in enig jaar € 2.418 aan 3 broers en zussen en € 2.418 aan 6 neven en nichten dan gaat er € 21.762 belastingvrij naar de toekomstige erfgenamen en dat bespaart op den duur minimaal 30% van € 21.762 erfbelasting ofwel € 6.528. Deze actie kan jaarlijks herhaald worden!

Schenking in contanten

Als er voldoende geldmiddelen beschikbaar zijn dan is dit de goedkoopste manier van schenken. In de meeste gevallen gaat dit door middel van een overboeking via de bankrekening. Het voordeel is dat het geld dan meteen voor de ontvanger beschikbaar is en er geen extra kosten worden gemaakt.

Schenking op papier

Zijn er niet voldoende geldmiddelen beschikbaar, dan kan een schenking op papier overwogen worden. Een schenking op papier is officiële verklaring waarvoor een notariële akte nodig is. In deze notariële akte wordt verklaard dat de broers en zussen of de broers, zussen, neven en nichten recht hebben op een bepaald

bedrag (in dit rekenvoorbeeld € 2.418). Deze schenking wordt pas afgewikkeld bij een overlijden van de schenker. Er zijn een paar nadelen aan deze schenking op papier. Ten eerste komt het bedrag voor de ontvanger niet direct beschikbaar. Daarnaast brengt de notariële akte kosten met zich mee en tenslotte moet minimaal 6% rente per jaar echt uitbetaald worden aan de rechthebbenden (in dit voorbeeld € 145,08). Over de rente hoeft geen schenkbelasting te worden betaald.

Door de neven en nichten mee te nemen in deze notariële akte wordt er belastingvrij geschonken over de broers en zussen heen. Er wordt daarmee ook een vererving overgeslagen (van broers en zussen naar hun kinderen).

Algemeen over een informatiebulletin

Een informatiebulletin van NU WIM geeft algemene informatie over een bepaald onderwerp en kan niet worden opgevat als een individueel advies. Neem bij vragen vooral contact met me op, dan help ik graag verder.